

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 93/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. februára 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej [REDACTED] [REDACTED], v mene ktorej koná konateľ a advokát [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 33 Cb 66/2014-326 z 26. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED],
o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] [REDACTED]

██████████ ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 33 Cb 66/2014-326 z 26. novembra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že vo veci žaloby ██████████ ██████████, ██████████, ██████████ (ďalej len „žalobkyňa“), ktorou sa proti ██████████, ██████████, domáhala zaplata sumy 743 180 € s príslušenstvom, okresný súd uznesením č. k. 33 Cb 66/2014-261 z 24. októbra 2018 (vydaným vyšším súdnym úradníkom) konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku. V zmysle poučenia proti uvedenému uzneseniu okresného súdu bola prípustná sťažnosť.

3. Okresný súd zároveň prvým výrokom uznesenia č. k. 33 Cb 66/2014-273 z 24. októbra 2018 (vydaným sudkyňou) rozhodol, že v konaní pokračuje s právnou nástupkyňou žalobkyne – ██████████ ██████████, ██████████ ██████████, a druhým výrokom uvedeného uznesenia rozhodol, že nepripúšťa, aby do konania na miesto žalobkyne vstúpila ako nová žalobkyňa sťažovateľka. V zmysle poučenia proti uvedenému uzneseniu okresného súdu nebolo prípustné odvolanie.

4. Okresný súd opravným uznesením sp. zn. 33 Cb 66/2014 z 25. októbra 2018 (vydaným vyšším súdnym úradníkom) opravil označenie žalobcu v záhlaví uznesenia okresného súdu č. k. 33 Cb 66/2014-261 z 24. októbra 2018 tak, že má právne znieť: „██████████ ██████████. “

5. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 33 Cb 66/2014-261 z 24. októbra 2018 podala sťažovateľka 22. novembra 2018 sťažnosť, v ktorej namietla, že:

- vyšší súdny úradník nebol oprávnený vydať rozhodnutie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku,

- že okresný súd neposkytol žalobkyni dostatočný časový priestor na zaplatenie súdneho poplatku a že

- okresný súd uznesením č. k. 33 Cb 66/2014-273 z 24. októbra 2018 nesprávne právne rozhodol, keď nepripustil, aby do konania na miesto žalobkyne vstúpila ako nová žalobkyňa sťažovateľka.

6. Okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľky zamietol ako nedôvodnú s tým, že:

- vyšší súdny úradník bol podľa § 10 ods. 2 v spojení s § 14 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov oprávnený vydať rozhodnutie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku,

- 18. októbra 2017 bolo právnomu zástupcovi žalobkyne doručené uznesenie okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku a do vydania uznesenia okresného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku (24. októbra 2018) mal dostatočný časový priestor, aby tak urobil, pričom neexistoval žiadny zákonný dôvod na to, aby ho okresný súd na splnenie poplatkovej povinnosti opakovane vyzval,

- proti uzneseniu okresného súdu č. k. 33 Cb 66/2014-273 z 24. októbra 2018, ktorým nepripustil, aby do konania na miesto žalobkyne vstúpila ako nová žalobkyňa sťažovateľka, ktoré nadobudlo právoplatnosť 10. novembra 2018, nebolo prípustné odvolanie, ale ani sťažnosť, preto ho nie je možné revidovať v rámci konania o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

7. S uvedenými závermi okresného súdu sťažovateľka nesúhlasí a v ústavnej sťažnosti namieta, že jej okresný súd nedal relevantnú odpoveď na kľúčovú námietku nesprávneho zistenia skutkového stavu v otázke doručenia oznámenia súhlasu sťažovateľky so vstupom do konania a následného nesprávneho právneho posúdenia splnenia zákonných podmienok pre rozhodnutie o zmene v subjekte žalobkyne, ako aj námietku nedoručenia opätovnej výzvy okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku za podanie žaloby po právoplatnosti uznesenia okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku. Podľa názoru sťažovateľky je takýto postup okresného súdu neakceptovateľný, arbitrárny

a formalistický, porušujúci jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Z § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či nie je podaná niekým zjavne neoprávneným. O sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov (m. m. III. ÚS 319/2012, III. ÚS 131/2012, I. ÚS 243/2011, II. ÚS 245/2011). O nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, prípadne rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa ide zvlášť vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom (resp. stranou) napadnutého konania alebo aspoň jeho relevantnej (namietanej) časti.

14. Z ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba len v záujme ochrany svojich základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). Sťažovateľ musí teda namietat' porušenie svojich základných práv alebo slobôd, pričom ak ide o vec, ktorá je spojená s konaním pred všeobecným súdom, to prichádza do úvahy v zásade len vtedy, ak sťažovateľ je účastníkom (stranou) súdneho konania, v ktorom malo dôjsť k namietanému porušeniu jeho základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 3/05, IV. ÚS 319/2018).

15. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť v posudzovanej veci podala sťažovateľka, ktorá nie je aktívne legitimovaná na jej podanie, a to ani vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže žiadosťou zo strán sporu pred okresným súdom o zaplatenie sumy 743 180 € s príslušenstvom nebola, a teda okresný súd o ohrození alebo porušení jej subjektívnych práv nerozhodoval.

16. Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Obsahom citovaného článku ústavy nie je žiadne základné právo, ktorého porušenia by sa sťažovateľka mohla ústavnou sťažnosťou domáhať.

17. Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľky je podaná zjavne neoprávnenou osobou, a preto ju z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde odmietol.

18. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že pokiaľ proti uzneseniu okresného súdu č. k. 33 Cb 66/2014-273 z 24. októbra 2018, ktorým nepripustil, aby do konania na miesto žalobkyne vstúpila ako nová žalobkyňa sťažovateľka, ktoré nadobudlo právoplatnosť 10. novembra 2018, nebolo prípustné odvolanie, sťažovateľke nič nebránilo, aby sa ochrany svojich základných práv a slobôd domáhala priamo ústavnou sťažnosťou, čo však neurobila.

19. Takéto správanie odporuje zásade „*vigilantibus iura scripta sunt*“, ktorá vo svojej podstate znamená, že práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení vrátane využitia možnosti podania opravných prostriedkov (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžf 65/2011 z 19. júla 2012).

20. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany

poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu